

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.

A BALKÖZÉPPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előzetési feltételek:
 helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve.
 Egész évre . . . 10 frt.
 Félévre . . . 5 frt.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Egy hónapra . . . 1 frt.
 Előzetési helyben a kiadóhivatalban a debreczeni *rezszenyomdában*, aztán Telegdi K. Lajos és ifj. Csathy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

Hirdetési díj:
 az első sorra 1 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többnapos hirdetések minden sorára 30 krajczár. Nyitási költségek minden sorára 20 krajczár. A hirdetések szerkesztésében vételenek fel. Az előzetes s hirdetésmentes a kiadóhivatalba, a lap szerkesztésébe tartozó közlemények a szerkesztési irodába. "Tisza" bankház (Főpácz 1584. szám. a földszint jobbra) címszemlék.

kinevezését, a
 Ont ezenel
 kinevezem, s az
 betöltése iránti
 évi mártius 2-án.
 s. k.
 István, s. k.
 előterjesztése
 gyi miniszteremé
 szlavon-dalmátör
 csevich Pétert, —
 zende Bélát, —
 zél Béla képvis
 niszteremé Tisza
 tot, — pénzügy
 rszággyűlési kép
 s kereskedelem
 Lajos ország
 közmunka- és
 Péchy Tamás
 — a Személyem
 ideiglenesen mar
 vezérataim to
 zaron.
 évi mártius 2-án.
 s. k.
 im Béla, s. k.
Ellenőr
 zius 3. Az új
 magát a kép
 ste 6 óraker a
 rtekezletet tart
CZENBEN.
 s 6 órak, 1 méro
 eres 3.70.—3.90.,
 árpa 2.30.—2.60,
 ró tengeri 2.90
 40., 1 méro kása
 1 máza szalonna
 39. 49. frt.
FOLYAM
 nos tőzsdén
 5%, nemzeti köl
 son 111.80, bank
 cök 220.50, Lon
 mentesítési köt
 mentesítési köt
 föltérmentesít
 105.65, cs. kir.
T É S
detés.
 város tulajdo
 Oláh ház kis
 és mesterut
 föld, a folyó
 án d. e. 9 óra
 szobájában tar
 utján haszon
 arra a bérleni
 tés mellett hi
 z árverési fel
 emített szám
 megtekinthetik.
 debreczen város
 75 febr. 24-én
Soma
 egyzó.
rdetés.
 s közönsége ezen
 zikert szomszéd
 emással összfü
 főreál- és keresk.
 zyházi hiv. helyi
 költségvetésnek
 eltek térrajza, va
 antató és a 170—
 zetésre vonatkozó
 atása a város mér
 tés és kívánatra el
 legben kézzel leírt
 fra, részletes fel
 értelet és a tervez
 el együtt legfeljebb
 ri hivatalhoz be
 al a legjobb 800 fr
 z 400 ftal fog ju
 hogy a pályaver
 atásokat díj nélkül
 75. febr. 17.
 városi tanács.
tés.
 palmoz-újarosi ha
 rjárásai pusztán fo
 kezdve 3000 hold
 kre bére adandó,
 en nádor-utca 16.
 vagy Balmaz-Újvá
 2—3.
Szabó Antal,
ar László.

Egressy Ákos ur utolsó vendéggátéka
DEBRECZENI SZÍNHÁZ.
 VII. Bérlet 5. szám.
 Péntek, márcz. 5-én:
 adatik:
HAMLET,
 dán királyfi.
 Tragoedia 5 felv. Irta Schakespeare. Fordította Arany János. (Rendező: Takács.)
 Kezdete 7 óraker, vége 9 után.

Debreczen szabad királyi város közönsége egyhangu határozat folytán intézett felirata
 Tisza Kálmán m. k. belügyminiszterhez.
 Nagyméltóság m. kir. belügyminiszter ur!

Azon szívvel és tiszteletteljes ragaszkodással, amelyel Nagyméltóságod iránt Debreczen város közönsége évek során át s nehéz körülmények közt mindig osztatlanul viseltetett arra indít bennünk, hogy be nem várva a szokásos miniszteri intézkedést, melyben miniszteri ki nevezését tudatandó lesz, előre üdvözöljük Nagyméltóságodat Magyarország nagyméltóságú belügyminiszteri székén, a melyet a haza szorongatott helyzetében a két nagy párt hazafiás fellegőse s a királyi alkotmányos és böles elhatározása tolytán legközelebb elfoglalni méltóztatott.

Mi ugyanazon időponttól kezdve, a mióta Nagyméltóságod szeretetünk s tiszteletünk tárgyává lón, soha nem kételkedtünk Nagyméltóságod államférfiai képességében; de ha lett volna is köztünk olyan, a ki e tekintetben talán képtelen táplált volna, a Nagyméltóságod mint képviselő által alkalmas időben tett politikai nyilatkozat által előidézett hazánk jövőjére nézve nagy horderejű események, melyek azt is meggyőzhették most képtelenei alaptalanságról.

Mert azon hit el bennünk, hogy hazánkat a veszélytől megóvni s annak jövőjét biztosítani a felmerült nehéz körülmények közt a két nagy hazai pártnak ösztöne szövetsége által azon uton lehet, a melyet Nagyméltóságod még idejében kijelölt; a mely utra rá léphet minden hazafi, a ki a szabadelvűségnek s Magyarországonállásának a haza élet-érdekeit veszélyeztető ábrándok nélküli barátja.

Mert azt hisszük, hogy hazánknak jelen helyzetét leginkább a mesterséges pártalakulás és a pártok szaporodása idézte elő, mely állapot már magát a nemzet egyik főkövetését, a parlamentari rendszert is fenyegette, s nagyon előt az ideje, hogy a pártok alkint alakuljanak, hogy a szabadelvű tábor megteremtse, mely hazánk érdekében minden irányban keresztülvitelére.

Mi mint azon szabadelvű párt tagjai s hazánk államiságának védői, lelkünk mélyéből üdvözöljük Nagyméltóságodat, mint azon pártunk immár az ország kormányzatában is döntőleg résztvevő ez időszertint vezetőt.

méltányolva s felfogva Nagyméltóságod hazafiságát, a melylyel a szorongatott hazaségelyére sietett, irányában már teljes elismerését s bizalmát nyilvánította; e hazafiás tényhez mi is teljes odaadással s azon hó óhatással csatlakozunk: Vajha sikerülne Nagyméltóságodnak miniszter-társával együtt, — a kik irányában hasonló bizalmunkat nyilvánítjuk, — a szabadelvű párt hí támogatása mellett a hazát mielőbb virágzásra emelni!

Fogadjá Nagyméltóságod öszinte tiszteletünk s ragaszkodásunk kifejezését. Kelt Debreczenben 1875. március 4-én tartott bizottsági közgyűlésből.

Papp Ferencz, főjegyző.
Sillye Gábor, főispán.

Az országházból.
 Budapest, márcz. 3.

E nap forduló napot képez hazánk parlamentarismusanak történetében. — Mától fogva nincs kormányi egyeduralma egyik pártnak se. Ezentul a kisebbségben maradt és lelépő minisztereket nem érheti a szégyen, hogy „helyet foglaljanak successoraik háta mögött”, s mint kóztokának szolgáljanak ugyanazon pártnak soraiban, hol azelőtt vezérek voltak. Ezentul a megbukott miniszterek az új kormányval ellenzéket formáló párt élén foglalhatják el méltó helyeiket s ott „mintegy megfodva” léphetnek ismét vissza a kormány piros székeibe, — ha sikerült pártjukat többségre juttatniok. — Ez a mai nap nagy jelentősége Mától fogva van két oly parlamentarista pártja az országnak, melytől a kormányképességet elvitatni senkinek sem lehet. Mert a mai ülésben Sennyey Pál báró tetleg kibontotta a conservativék zászlóját, s nyíltan kijelenté, hogy „párthiveivel” megalkotja elvi alapon az ellenzéket. — Így tehát ma van „egy szabadelvű párt” melynek soraiból került ki azon kormány, mely tegnap letette ő felsége kezébe az esküt, és ma bemutatta magát a képviselőházban s a főrendeknél; és van egy conservativ párt. Minő legyen számaránya e két pártnak, ma még tudni nem lehet. Hatalmas és népszerű vezérrel bír mindenik. A szabadelvű párt vezére Tisza Kálmán, a conservativ párté b. Sennyey Pál. Hány képviselő fog egyiknek vagy másiknak táborába sorakodni, — a ma estén a Hungáriában tartandó conferentia előlegesen jelzende, de véglegesen csak a közelebbi hetek fogják elhatározni.

Az már ismert dolog, hogy a volt balközép mint „egy ember” határozottan és erélyvel támogatja Tisza Kálmánt; hányan fognak hasonló szellemben csatlakozni a volt deákpartbeliek köztül, az még a jövő útka. Mert a deákpartiak közül kiválnak természetesen a b. Sennyey pártíveit, — kiválnak továbbá az „ugynevezett függetlenek” kik fentartják magoknak a cselekvés szabadságát, hogy a mai napon a képviselőházban ilyképen nyilatkoztak Lónyayval élükön ott intrinqualhassanak, a hol több sikerre nyílik kilátás. Kerülnek még a deákpartból más — különben szabadelvű és jóakaratu egyének,

ugyszintén arany pénzt láttak ott. Ok nem is sejtették azt, hogy az ezüstnemű csak galvanizált s hogy az aranypénz hamisított, s ennek következtében egész elővigyázattal oszták be területek, hogy azt végre is hajthassák. A czinkostársak egyike beállított Latta Alfrédhoz, hogy nem lenne-e valami munkája? Ott aztán az ablakokat igazítá meg de ugy is ogy formán hogy azok látszólag a legjobb rendben voltak, de azért csak egyetlen nyomással minden raj nélkül felnyitatók valának. — E munka akkor lett végezve, mi őn Latta Alfréd és Mabel delutáni sétájukat végezték. A rablásnak pedig még ugyanaz nap este kellett végeznie meg. — A pénzt a gazda dolgozó szobájában gyantították, az ezüstneműeket pedig azon kis szobában, hol reggelizni szoktak volt. —

Dodd Vilmos és társai egy elhagyott ház kerítésén keresztül, a Holly-Lodge kertjébe léptek, hol két társa várakozott, miattól ő eltávozott, hogy tájékozassa magát. Dodd ugyanazon pillanathoz léphetett a társalgóterembe, a midőn Latta Alfréd az utcára vezető ajtó kinyitotta, mert hallotta annak lépteit, mire egy zughan meghuzta magát, hogy észre ne vették s hogy, miután eltávozott, társaihoz visszakerüljön. Legnagyobb meglepetésére azonban egy

kiknek nehezére válik, hogy ezentul a miniszterek nem az ő szemekkel látnak, füleikkel hallanak, fejökkel gondolkoznak, és akaratjuk szerint fognak cselekedni. Ezen theoretikus urak, a kik 7 év óta utasításokkal látták el a minisztériumot, kik napfényre hozói valának a halvaszületett enqueteknek, 21-es és egyéb bizottságoknak, nehezelleni fogják, hogy egy új „aera” veszi kezdetét, melytől fogva a miniszterek nem menetni, de vezetni fognak; legnehezebben esik pedig ezeknek az, hogy ezen aerát nem az ő, de a balközép kebeléből került államférfi Tisza Kálmán kezdi meg. Mi se nem esudáljuk, se nem nehezeltjük e dolgot. Mert hiszen a tudós emberek is csak emberek, még pedig nem hiúságtól ment emberek. — De épen mert tudósok, mert nagy theoretikusok, és mert a mellett jó hazafiak, — előre tudjuk, hogy ezek a helyes parlamentarista formák s helyes alkotmányos élethez kedveért, félre teszik nehezeltéseiket és hű támogatói lesznek eszközök, tudományokkal, hazafiságukkal — az ujon alakuló egyesült szabadelvű pártnak s az ennek kebeléből alakult új minisztériumnak. — Hiszszük, hogy ama férfiak valamennyien, kik a szabadelvű eszmék tejn nőttek fel, kik a haza belső telvirágzását és a külföld irányában is tekintélyes erős állásra emelkedését tüzték ki hazafiai munkásságok czéljául; most midőn az e czélra elvezethető legjobb és legbiztosabb utra jutottunk elvégre, nem fogják megtagadni saját eszméiket, nem jövőjüket, — és támogatni fogják lelkök egész erejével a magyarok koronás királya erejével a magyarok koronás királya által legújában kinevezett ama kormányt, melynek programjában, mint egyik legkiválóbb pont foglaltatik, a bankkérdésnek Magyarország elvitáztatlan jogait értelmében leendő megoldása és a „vám és kereskedelmi szövetség” oly értelmű reviziója, hogy abból Magyarországra többé kár ne hárujon. Hiszszük, hogy a jelen országgyűlés tagjai közül oly tekintélyes számmal sorakozandának az új kormány körül és oly határozottsággal pártolándják azt, a mai napon kormányelnök b. Wenckheim által előadott programjának létesítésében, hogy bizást ugy tekinthetjük e napot, mint Magyarország ujászületésének kezdetét.

Ezen hitünkben nem vélünk esáldolni annyival inkább, mert Sennyey is határozottan hangsúlyozta, hogy akadémikus ellenzéket képezni nem fog, sőt minden a hazára üdvös törekvésben pártolandja az új kormányt. Sőt Simonyi Ernő is maga és pártja nevében majdnem hasonlóval biztosítá a kormányt, — azon egyet kivéve, hogy ő „a közjogi kérdések hangoztatását ez órában is napirendben levőnek nyilatkozatá.”

Hiszszük végre, hogy jobb napjai virulnak hazánknak főleg azért, mert hazánk népmillióinak józan eszét, világos felfogását ismerjük. Jól tudjuk, miként értelmes népiünk nem vet akkor, midőn az aratásnak van ideje, de éjjel és nappal esürbe takarításán fáradozik munkája eredményeinek; ellenben hogy arathasson, nem dugja kezét össze Margit napig és nem tekozolja haszontalan jayveszkéssel az időt, — de komolyan

ugyszintén arany pénzt láttak ott. Ok nem is sejtették azt, hogy az ezüstnemű csak galvanizált s hogy az aranypénz hamisított, s ennek következtében egész elővigyázattal oszták be területek, hogy azt végre is hajthassák. A czinkostársak egyike beállított Latta Alfrédhoz, hogy nem lenne-e valami munkája? Ott aztán az ablakokat igazítá meg de ugy is ogy formán hogy azok látszólag a legjobb rendben voltak, de azért csak egyetlen nyomással minden raj nélkül felnyitatók valának. — E munka akkor lett végezve, mi őn Latta Alfréd és Mabel delutáni sétájukat végezték. A rablásnak pedig még ugyanaz nap este kellett végeznie meg. — A pénzt a gazda dolgozó szobájában gyantították, az ezüstneműeket pedig azon kis szobában, hol reggelizni szoktak volt. —

Dodd Vilmos és társai egy elhagyott ház kerítésén keresztül, a Holly-Lodge kertjébe léptek, hol két társa várakozott, miattól ő eltávozott, hogy tájékozassa magát. Dodd ugyanazon pillanathoz léphetett a társalgóterembe, a midőn Latta Alfréd az utcára vezető ajtó kinyitotta, mert hallotta annak lépteit, mire egy zughan meghuzta magát, hogy észre ne vették s hogy, miután eltávozott, társaihoz visszakerüljön. Legnagyobb meglepetésére azonban egy

ugyszintén arany pénzt láttak ott. Ok nem is sejtették azt, hogy az ezüstnemű csak galvanizált s hogy az aranypénz hamisított, s ennek következtében egész elővigyázattal oszták be területek, hogy azt végre is hajthassák. A czinkostársak egyike beállított Latta Alfrédhoz, hogy nem lenne-e valami munkája? Ott aztán az ablakokat igazítá meg de ugy is ogy formán hogy azok látszólag a legjobb rendben voltak, de azért csak egyetlen nyomással minden raj nélkül felnyitatók valának. — E munka akkor lett végezve, mi őn Latta Alfréd és Mabel delutáni sétájukat végezték. A rablásnak pedig még ugyanaz nap este kellett végeznie meg. — A pénzt a gazda dolgozó szobájában gyantították, az ezüstneműeket pedig azon kis szobában, hol reggelizni szoktak volt. —

szánt-vet tavasszal, és kapál júniusban, hogy nyár és őszszel takarhasson. Tudjuk, miszerint hazánk értelmes népe tudja mikor lehet és kell ágyuvál és karddall, — tudja mikor lehet és kell észszel, értellemmel és fardadhatatlan munkával, polgári verejtékes munkával szolgálni a hazát; tudja és érti, hogy a haza leghasznosabb szolgálatában sükert most csak parlamentit uton lehet s a parlamentben csak oly kormány képes parly sükert kivívni, a mely kormány a többség és koronás király bizalmát egyiránt bírja.

Az új kormány programját ismeri a nemzet koronás fölkejtje, ennek alapján nevezi ki minisztereit. Ezen programot röviden, szárazon, minden czizoma nélkül olvasta föl mára báró Wenckheim miniszterelnök. Ennek minden sora, minden betűje egy fájó sebet mutatja nemzetünknek, mindegyikre ir keres, mindegyiket gyógyítani kívánja az új kormány.

Ha a fájó sebek mielőbb be nem gyógyítatnak, ha mielőbb helyre nem állítatik ezek meggyógyítása útján a nemzet egzsége; isteni csuda nélkül elvesz nemzetünk, s mely békének idején saját oktalanságaink, saját bűneink, saját egyenletlenségünk következtében idegeink járma alól görbül Magyarország nyaka visszavonhatatlanul. Mert a kiszegényedett koldus országoknak nincs anyagi ereje, nincs eszköze még csak modúlui is, nincs bátorsága még csak eszmékre sem. Az cselvényedtet nemzetek teljesen megszoktak érni a testi és lelki rabszolgaságra. Ezen legalábbvaló sorstól csupán az menti meg hazánkat, az menti meg fiait, ha valamennyien egyesülünk azon száraz, de valódi, azon nem czifra phrasiszok szappanbuborékból fújt, de a nemzet igazi szükségait magában foglaló programnak valóstításában, melyet a kormányelnök előadott és a melyet már olvasni is ismernek, de holnapután újból ismertünk.

Azonban ideje volna talán arról is írni valamit, hogy miként folyt le e mai nap. Még oly tolongást a képviselőház karzataira vezető jegyekért nem ért Budapest 1867 óta mint most. A mint hire ment a kormány megalakultának, mindenki jegy ut n járt. Több száza menő kérőnek már nem adathatott ígéret sem. A karzatok természetesen zsufolóság megtölték, a legszebb hölgykoszoru fogván el a nagyobb részt.

A képviselő házból is alig hiányzott valaki. Az ülés kezdete 12 órára volt kitűzve. De már 10 órával előbb, ház és karzatok majdnem tulnépesek valának. Az ülés tisztelt 1-ső alelnök, Bánó József vitte, miután az elnök Perczel Béla igazságügyi miniszterre lett. Legelsőbben is felolvastattak a régi miniszterium leköszönése és az új kormány megalakítására vonatkozó királyi leirat és kormányelnöki átirat. Aztután a háznyag bevezette az új kormány tagjait, kik b. Wenckheim vezetésé alatt illett székeiket eloglalták. Az éjlen, melyben az új kormány be léptével fogadtatót, nem volt viharos. A szélső bal természetesen épen nem, a volt Deákpart tagjai csak piano éljenektek. A meglegedés hangos szavait leginkább a balközép hangoztatta. — Hiszen ennek programja nyert legnagyobb részben

ugyszintén arany pénzt láttak ott. Ok nem is sejtették azt, hogy az ezüstnemű csak galvanizált s hogy az aranypénz hamisított, s ennek következtében egész elővigyázattal oszták be területek, hogy azt végre is hajthassák. A czinkostársak egyike beállított Latta Alfrédhoz, hogy nem lenne-e valami munkája? Ott aztán az ablakokat igazítá meg de ugy is ogy formán hogy azok látszólag a legjobb rendben voltak, de azért csak egyetlen nyomással minden raj nélkül felnyitatók valának. — E munka akkor lett végezve, mi őn Latta Alfréd és Mabel delutáni sétájukat végezték. A rablásnak pedig még ugyanaz nap este kellett végeznie meg. — A pénzt a gazda dolgozó szobájában gyantították, az ezüstneműeket pedig azon kis szobában, hol reggelizni szoktak volt. —

kiejezést az új kormányban, hiszen az új kormány vezére zászlója, kétségbevonhatatlanul a balközép osztatlanul szeretett és tisztelt vezére Tisza Kálmán. Ezen helyzet adja meg kulcsát az éljenzés arnyalatainak.

Most egy éve Gyhezyt a Deákpart kitörő éljennel fogadta. Mert ő bement, beolvadt a Deákpartba — mert a Deákpart helyzetét megszokott kerékágásából ki nem zökkentette, de tajai számát egy roppant intellectualis és munkaerővel szaporította.

Nem így Tisza Kálmán. Ő nem ment be a Deákpartba. Dealkotó elemeire szétbontotta azt. O teremtett egy új helyzetet, hogy kiválják és a balközéphez csatlakozzék a Deákpartból mindaz, a ki a valóban magyar nemzeti biztos békés előhaladásnak szabadelvű irányban előmozdítója lenni kíván és távozzék máshova, kit isteni másfele vonzanak. Tehát teremtett egy új helyzetet, melynek elutasíthatatlan consequentiáivá lett az új pártoknak alakulása. A régi Deákpart nimes többé. De van mint fent írtuk „egyesült szabadelvű párt, alakulván a balközép és a Deákpart szabadelvű tagjaiból” — és van egy conservativ párt — élén b. Sennyeyvel és nemes vezérlete alatt. — Nincs valami természetesebb, hogy ily helyzetben egy régi vágásából teljesen kiközentett párt valami szivből jött hozsmával nem üdvözölheti azt, ki őt teljesen új állásba vezetete.

De ebben nincs semmi baj. A kormányoknak kik hasznosak akarnak és tudnak lenni, nem rajongó, nem tintető „éljenzésekre” de komoly és kitartó támogatásra van szükségük. És hogy ezt az új kormány megfogja nyerni a Deákpart szabadelvű részétől is, arról kezséggé ezen urak hazafisága és belátó értelmes esze.

Mig b. Wenckheim rövid bemutatkozó beszédét elmondta és programját előlvasa: addig a miniszterek állva maradtak. Végezvén b. Wenckheim, tisztességes éljenzés kísérte szavait, a ház majd minden részéről.

Ekkor Simonyi Ernő szólt és óvást tőn Bittó volt miniszterelnök azon eljárása ellen, hogy a korona nevében akart többséget csinálni, különben biztosítá a kormányt, hogy ő és pártja akadékos ellenzéket csinálni nem fog. — Ezután bíró Sennyey szólt, nemesen és élesen, mint mindig, jelezvén azon álláspontot, melyet föttebb jellemeztünk.

Ezután Bittó mondá meg röviden azt mit a Simonyi Ernő óvására megmondani illő és elég volt. Végül Lónyay jelezte, hogy ő ugyan nem lesz ellenzék, de kormányparti sem lesz, hanem mint független, a körülményekhez képest fog cselekedni. Beszéde nem hatott, nem hallgatott. De nem zugtak, csak beszélgettek alatta.

Ekkor felolvastatta elnök, Perczel igazságügyi miniszternek lemondását képviselőségéről, s a ház elnökségéről. — Az elnök választást más napra kívánták többben. De a ház egyetemes és egyhangu lelkes éljenzések között kikötöttá elnöknek Gyhezy Kálmánt. Természetes, hogy azt így Gyhezy a házszabályokra hivatkozással el nem fogadhatta, s a választás pénteken fog megtéetni névszerinti szavazást után.

Felolvastattak továbbá Tisza Kálmán, b. Simonyi Lajos, Péchy Tamás

(Folyt. köv.)

